
A N N A L E S
UNIVERSITATIS MARIAE CURIE-SKŁODOWSKA
LUBLIN – POLONIA

VOL. L, 1

SECTIO H

2016

Akademia Leona Koźmińskiego. Kolegium Prawa
Naczelny Sąd Administracyjny

ARTUR MUDRECKI

amudrecki@kozminski.edu.pl

*Główne problemy występujące w podatkach dochodowych na
tle orzecznictwa sądów administracyjnych**

The Main Problems Encountered in Income Taxes on the Background of the Case Law of
Administrative Courts

Słowa kluczowe: orzecznictwo Naczelnego Sądu Administracyjnego; podatki dochodowe od osób fizycznych i prawnych; koszty uzyskania przychodu

Keywords: case law of the Supreme Administrative Court; income taxes from individuals and legal entities; business expenses

Kod JEL: K34; K40; H20

Wstęp

W ostatnim czasie w przestrzeni publicznej toczy się dyskusja na temat systemu podatkowego w Polsce. Ważną rolę w tym systemie odgrywają podatki dochodowe, które mogą bezpośrednio oddziaływać na sytuację majątkową obywateli.

Podatki dochodowe z jednej strony mogą stymulować rozwój gospodarczy, a drugiej stanowią istotny wpływ do budżetu państwa. Ponad dwudziestoletni okres funkcjonowania ustaw podatkowych dotyczących podatków dochodowych powinien skłaniać do refleksji, czy nie wymaga on gruntownej zmiany i czy wystarczają lic-

* Artykuł został sfinansowany ze środków Narodowego Centrum Nauki przyznanych na podstawie decyzji nr DEC-2011/03/B/HSS/02545.

ne nowelizacje zapobiegające agresywnej optymalizacji. Częste zmiany przepisów sprawiają, że podatnicy mają trudności w prawidłowym określaniu zobowiązań podatkowych. Jest to szczególnie uzasadnione tym, że przy obowiązującym systemie, w większości przypadków, podatnicy są zobowiązani do samoopodatkowywania i składania deklaracji podatkowych. Z tego względu przesłedenie orzecznictwa sądów administracyjnych może być przydatne dla praktyki gospodarczej i wskazać na główne problemy występujące w podatkach dochodowych przy interpretacji przepisów. Przy tej okazji można pokusić się o refleksję, czy przyjęte rozwiązania są zrozumiałe i nie wywołują trudności przy wykładni przepisów podatkowych oraz czy sprzyjają rozwojowi gospodarstwu. Poza tym analiza orzecznictwa może odpowiedzieć na pytanie, czy sądy administracyjne wykazują jakąś strategię w orzekaniu, czy też w każdej indywidualnej sprawie dokonują wykładni, z których nie można wyprowadzić ogólnych wniosków co do strategii.

W niniejszym opracowaniu zostaną zaprezentowane i omówione wybrane orzeczenia Naczelnego Sądu Administracyjnego i wojewódzkich sądów administracyjnych dotyczące podatków dochodowych. Wprawdzie poglądy zawarte w wyrokach lub uchwałach NSA nie stanowią źródeł prawa, ale zawarta w nich wykładnia językowa, systemowa i funkcjonalna – z uwagi na autorytet Naczelnego Sądu Administracyjnego – może być przydatna w praktycznej interpretacji przepisów prawa podatkowego. W artykule zajęto się przeglądem najbardziej istotnych orzeczeń sądów administracyjnych. Przy wyborze orzeczeń szczególną uwagę zwrócono na zaprezentowanie wykładni prawa przepisów, które przy ich stosowaniu wywoływały najwięcej problemów, co prowadziło do sporów sądowych. Poza tym zaprezentowano najnowsze orzeczenia, które zachowują swoją aktualność do tej pory. W tym miejscu warto podkreślić, że orzecznictwo sądów administracyjnych oprócz tego, iż w sposób istotny wpływa na praktykę gospodarczą, to w indywidualnych sprawach jest wiążące dla organów podatkowych, a w konsekwencji dla podatników. Ponadto zapadłe rozstrzygnięcia często prowadzą do zmian legislacyjnych, które mogą uściślać mało precyzyjne przepisy lub niwelować korzystne dla podatników rozstrzygnięcia sądowe na przyszłość. Sądy administracyjne, rozstrzygając sprawy podatkowe, stosują różne dyrektywy interpretacyjne. Należą do nich: wykładnia językowa, systemowa i funkcjonalna. W praktyce sądowej występuje wykładnia prokonstytucyjna i w ograniczonym zakresie w przypadku podatków dochodowych wykładnia pronounijna.

Ustawy o podatkach dochodowych: 1) z dnia 15 lutego 1992 r. o podatku dochodowym od osób prawnych [t.j. Dz. U. z 2014 r. poz. 851 ze zm.] (dalej: u.p.d.o.p.), 2) z dnia 26 lipca 1991 r. o podatku dochodowym od osób fizycznych [t.j. Dz. U. z 2012 r., poz. 361 ze zm.] (dalej: u.p.d.o.f.), 3) z dnia 20 listopada 1998 r. o zryczałtowanym podatku dochodowym od niektórych przychodów osiąganych przez osoby fizyczne [Dz. U., nr 144, poz. 930 ze zm.] – rodzą wiele wątpliwości i problemów interpretacyjnych. Są one wynikiem nie tylko skomplikowanej materii, której ustawy dotyczą, ale także niedoskonałości legislacyjnych, a może przede wszystkim nazbyt częstych zmian (inflacja przepisów prawa podatkowego) [Babiarz i in., 2013, s. XXVII].

1. Działalność uchwalodawcza Naczelnego Sądu Administracyjnego w zakresie podatków dochodowych

W związku z wprowadzeniem wraz z reformą sądownictwa administracyjnego regulacji zawartej w art. 269 ustawy z dnia 30 sierpnia 2002 r. – Prawo o postępowaniu przed sądami administracyjnymi (dalej: p.p.s.a.) istotnego znaczenia nabrały uchwały podejmowane przez Naczelną Sąd Administracyjny. Mają one charakter ogólnie wiążący dla innych składów sądów administracyjnych [Skoczyła, 2004, s. 222]. Istota owej mocy ogólnie wiążącej sprowadza się do tego, że stanowisko zajęte w uchwale NSA wiąże pośrednio wszystkie składy orzekające sądów administracyjnych. Dopóki więc nie nastąpi zmiana tego stanowiska, dopóty sądy administracyjne powinny je respektować [Kabat, 2005, s. 643]. Stosownie do treści art. 269 § 1 p.p.s.a. w przypadku gdy jakkolwiek skład sądu administracyjnego nie podzieli stanowiska zajętego w uchwale, przedstawia powstałe zagadnienie prawne do rozstrzygnięcia odpowiedniemu składowi NSA. Brak podporządkowania się uchwale, bez uruchomienia trybu wzruszenia uchwały, może prowadzić przez zarzut skargi kasacyjnej do naruszenia art. 269 § 1 p.p.s.a. i wyeliminowania z obrotu prawnego orzeczenia sądu pierwszej instancji.

Rola i znaczenie uchwał uległa dalszemu zwiększeniu po uchwale NSA z dnia 30 czerwca 2008 r. [sygn. akt I FPS 1/08], w której wskazano, że Naczelną Sąd Administracyjny przy rozpatrywaniu ponownej skargi kasacyjnej obowiązany jest – w związku z art. 269 § 1 p.p.s.a. – odstąpić od zastosowania art. 190 tej ustawy z uwagi na podjęcie uchwały przez Naczelną Sąd Administracyjny w składzie siedmiu sędziów zawierającej stanowisko dotyczące wykładni prawa odmienne od wyrażonego w poprzednim wyroku Naczelnego Sądu Administracyjnego, do którego to stanowiska zastosował się wojewódzki sąd administracyjny [Mudrecki, 2010, s. 172]. W związku z tym przedstawienie i analiza najnowszych uchwał Naczelnego Sądu Administracyjnego mogą okazać się pożyteczne i wskazywać na tendencje w tym zakresie.

W uchwale z dnia 22 czerwca 2015 r. [sygn. akt II FPS 3/15] NSA wypowiedział się w zakresie kosztu podatkowego w przypadku wypłaty nagród i premii dla pracowników. W orzeczeniu tym wskazano, że w świetle art. 7 ust. 2 i art. 15 ust. 1 oraz art. 16 ust. 1 pkt 40 i art. 15 ust. 4g ustawy z dnia 15 lutego 1992 r. o podatku dochodowym od osób prawnych [Dz. U. z 2011 r., nr 74, poz. 397 z późn. zm.] nagrody i premie wypłacone pracownikom przez podatnika podatku dochodowego od osób prawnych z dochodu po opodatkowaniu mogą stanowić koszty uzyskania przychodów tego podatnika. Jest to korzystne rozstrzygnięcie dla podatników, które w większym stopniu powinno skłaniać pracodawcę do wypłaty nagród i premii dla pracowników, które w odbiorze społecznym rzeczywiście stanowią koszty uzyskania przychodu.

W kolejnej ważnej uchwale z dnia 22 czerwca 2015 r. [sygn. akt II FPS 1/15] NSA zajął stanowisko w przedmiocie przychodów sportowców, którzy do uprawiania sportu potrzebują znacznych wydatków i dochodów oraz koniecznej pomocy innych osób. Zdaniem NSA przychody sportowców mogą być zaliczone do źródła

przychodów z pozarolniczej działalności gospodarczej [art. 10 ust. 1 pkt 3 ustawy z dnia 26 lipca 1991 r. o podatku dochodowym od osób fizycznych, Dz. U. z 2000 r., nr 14, poz. 176 z późn. zm.], jeżeli działalność sportowca spełnia kryteria określone w art. 5a pkt 6 tej ustawy i nie spełnia kryteriów z art. 5b ust. 1 tej ustawy. Uchwała ta urealnia możliwość zaliczenia do kosztów uzyskania przychodu dla sportowców, którzy aktualnie są zobowiązani do prowadzenia działalności gospodarczej, aby uprawiać profesjonalnie sport (np. żużlowców).

W innej uchwale z dnia 17 listopada 2014 r. [sygn. akt II FPS 3/14] NSA analizował możliwość odliczenia przez spadkobiercę wydatków na nabycie jednostek uczestnictwa w funduszach kapitałowych. W orzeczeniu tym przyjęto, że w stanie prawnym obowiązującym do dnia 31 grudnia 2013 r. wydatki na nabycie jednostek uczestnictwa w funduszach kapitałowych poniesione przez spadkodawcę podlegały odliczeniu przez spadkobiercę od przychodu z tytułu odkupienia przez fundusz inwestycyjny tych jednostek na podstawie art. 22 ust. 1 w związku z art. 23 ust. 1 pkt 38 ustawy z dnia 26 lipca 1991 r. o podatku dochodowym od osób fizycznych [Dz. U. z 2012 r., poz. 361 ze zm.]. W tym wypadku również zaprezentowana wykładnia przepisów prawa podatkowego była korzystna dla podatników.

Nieco odmienne stanowisko co do korzystnego rozwiązania dla podatników zajęła NSA w uchwale z dnia 17 listopada 2014 r. [sygn. akt II FPS 4/14]. Uznano, że w przypadku zbycia nieruchomości na podstawie umowy o dożywocie nie jest możliwe określenie przychodu ze źródła, o którym mowa w art. 10 ust. 1 pkt 8 lit. a ustawy z dnia 26 lipca 1991 r. o podatku dochodowym od osób fizycznych [Dz. U. z 2010 r., nr 51, poz. 307 ze zm.], na zasadach wynikających z art. 19 ust. 1 i 3 tej ustawy.

W innej uchwale z dnia 17 lutego 2014 r. [sygn. akt II FPS 8/13] NSA wskazał, że w stanie prawnym obowiązującym od dnia 1 stycznia 2004 r. nie stanowi przychodu z działalności gospodarczej w rozumieniu art. 14 ust. 2 lit. a ustawy z dnia 26 lipca 1991 r. o podatku dochodowym od osób fizycznych [Dz. U. z 2012 r., poz. 361 ze zm.] odpłatne zbycie nieruchomości lub ich części oraz udziału w nieruchomości wykorzystywanych na potrzeby związane z działalnością gospodarczą, które nie były ujęte w ewidencji środków trwałych oraz wartości niematerialnych i prawnych, które nie stanowią składników majątku wskazanych w art. 14 ust. 2c tej ustawy. Orzeczenie to zmniejsza wysokość opodatkowania, a w niektórych przypadkach eliminuje to opodatkowanie.

W uchwale Izby Finansowej NSA z dnia 21 października 2013 r. [sygn. akt II FPS 1/13] zajęto się zakwalifikowaniem do określonej grupy przychodów wynagrodzenia z nieopłaconej pomocy prawnej. Przyjęto, że wynagrodzenie z tytułu nieopłaconej pomocy prawnej, udzielonej przez pełnomocnika ustanowionego z urzędu zależnie od formy, w jakiej wykonuje swój zawód, należy kwalifikować do źródeł przychodów z pozarolniczej działalności gospodarczej, o którym mowa w art. 10 ust. 1 pkt 3 ustawy z dnia 26 lipca 1991 r. o podatku dochodowym od osób fizycznych [Dz. U. z 2012 r., poz. 316 ze zm.] – w przypadku gdy pomoc prawną z urzędu pełnomocnik wykonuje, prowadząc działalność zawodową w formie działalności gospodarczej w rozumieniu

art. 5a pkt 6 lit. a u.p.d.o.f., a gdy czyni to w ramach innych form wykonywania swojego zawodu – wynagrodzenie to należy kwalifikować do źródła przychodów z działalności wykonywanej osobiście, o którym mowa w art. 10 ust. 1 pkt 2 tej ustawy. Przyjęte rozwiązanie w cytowanej uchwale miało usprawnić sposób rozliczania i pobierania zaliczek w sytuacji, gdy pełnomocnik z urzędu (adwokat, radca prawny) wykonuje swoje obowiązki w ramach spółki osobowej.

Naczelny Sąd Administracyjny zajmował się problematyką związaną z opodatkowaniem spółki komandytowo-akcyjnej, która do czasu zmiany przepisów była wykorzystywana do optymalizacji podatkowej. W uchwale z dnia 20 maja 2013 r. [sygn. akt II FPS 6/12] zajęto się zapłatą podatku przez akcjonariusza spółki komandytowo-akcyjnej po otrzymaniu dywidendy. W orzeczeniu tym wskazano, że przychód (dochód) osoby fizycznej, będącej akcjonariuszem spółki komandytowo-akcyjnej, stosownie do art. 5b ust. 2 ustawy z dnia 26 lipca 1991 r. o podatku dochodowym od osób fizycznych [Dz. U. z 2010 r., nr 51, poz. 307 ze zm.], jest przychodem z pozarolniczej działalności gospodarczej. W świetle art. 44 ust. 1 pkt 1 tej ustawy osoba fizyczna, będąca akcjonariuszem spółki komandytowo-akcyjnej, ma jako podatnik obowiązek odprowadzenia zaliczki na podatek dochodowy od osób fizycznych dopiero w dacie powstania przychodu, którą w myśl art. 14 ust. 1i tej ustawy jest dzień wypłaty dywidendy.

W uchwale z dnia 16 stycznia 2012 r. [sygn. akt II FPS 1/11] NSA wskazał, że w stanie prawnym obowiązującym w 2008 r. przychód (dochód) spółki kapitałowej, posiadającej status akcjonariusza spółki komandytowo-akcyjnej, podlega opodatkowaniu w dniu otrzymania dywidendy wypłaconej akcjonariuszom na podstawie uchwały walnego zgromadzenia o podziale zysku, tj. zgodnie z art. 5 ust. 1 ustawy z dnia 15 lutego 1992 r. o podatku dochodowym od osób prawnych [Dz. U. z 2000 r., nr 54, poz. 654 ze zm.].

W uchwale z dnia 12 grudnia 2011 r. [sygn. akt II FPS 2/11] NSA ograniczył możliwość zaliczenia do kosztów uzyskania przychodu określonych wydatków. W orzeczeniu tym wskazano, że odsetki oraz inne wydatki związane z kredytem zaciągniętym przez spółkę z ograniczoną odpowiedzialnością na wypłatę dywidendy należnej jej udziałowcom, zgodnie z art. 15 ust. 1 ustawy z dnia 15 lutego 1992 r. o podatku dochodowym od osób prawnych [Dz. U. z 2000 r., nr 54, poz. 654 ze zm.], nie są kosztem uzyskania przychodów tej spółki.

Z kolei korzystne dla osoby prawnej rozstrzygnięcie zawarł NSA w uchwale z dnia 25 czerwca 2012 r. [sygn. akt II FPS 2/12], w której uznał, że strata odpowiadająca niezamortyzowanej wartości początkowej inwestycji w obcym środku trwałym, nie spełniająca przesłanek z art. 16 ust. 1 pkt 6 ustawy z dnia 15 lutego 1992 r. o podatku dochodowym od osób prawnych [Dz. U. z 2000 r., nr 54, poz. 654 ze zm.], może zostać zaliczona do kosztów uzyskania przychodów, jeżeli jej powstanie wynika z działań podatnika podjętych dla realizacji celu określonego w art. 15 ust. 1 tej ustawy.

Również korzystne rozstrzygnięcie dla podatników przyjęto w uchwale z dnia 2 kwietnia 2012 r. [sygn. akt II FPS 3/11]. NSA uznał, że tzw. ulga meldunkowa,

przewidziana w art. 21 ust. 1 pkt 126 lit. a ustawy z dnia 26 lipca 1991 r. o podatku dochodowym od osób fizycznych [Dz. U. z 2000 r., nr 14, poz. 176 ze zm.], w stanie prawnym obowiązującym do końca 2008 r. obejmowała swoim zakresem nie tylko przychody uzyskane z odpłatnego zbycia budynku mieszkalnego, jego części lub udziału w takim budynku, ale także gruntu, na którym budynek ten został posadowiony.

Natomiast niekorzystne rozwiązanie dla podatnika przyjęto w uchwale Izby Finansowej NSA z dnia 24 października 2011 r. [sygn. akt II FPS 7/10]. NSA stanął na stanowisku, że wykupione przez pracodawcę pakiety świadczeń medycznych, których wartość nie jest wolna od podatku dochodowego od osób fizycznych na podstawie art. 21 ust. 1 pkt 11 ustawy z dnia 26 lipca 1991 r. o podatku dochodowym od osób fizycznych [Dz. U. z 2000 r., nr 14, poz. 176 ze zm.], stanowią dla pracowników, uprawnionych do ich wykorzystania, nieodpłatne świadczenie w rozumieniu art. 12 ust. 1 wymienionej ustawy. Do cytowanej uchwały wielu sędziów złożyło zdanie odrębne. Zapadła uchwała nie uwzględniała rzeczywistości społeczno-gospodarczej. W interesie pracodawcy jest doprowadzenie do szybkiego zdiagnozowania choroby pracownika i jego wyleczenia, czemu sprzyja zakup pakietu medycznego.

Przedstawione uchwały Naczelnego Sądu Administracyjnego, oparte na wykładni konkretnych przepisów prawa podatkowego, zazwyczaj są korzystne dla podatników. Bardzo często mamy do czynienia z tzw. aktywizmem prawniczym, bowiem NSA stosuje wykładnię dynamiczną, która może stymulować rozwój gospodarczy i ułatwiać taką działalność. Analiza zapadłych uchwał jednak nie daje podstaw, aby przyjąć, że NSA stosuje jednoznacznie określoną strategię w orzekaniu. Z jednej strony zapadłe uchwały prowadzą do zmniejszenia wysokości zobowiązań podatkowych, a z drugiej starają się zapobiegać agresywnej optymalizacji, która prowadzi do zakłócenia uczciwej konkurencji. Większość uchwał NSA dotyczy kosztów uzyskania przychodu, zatem główna oś sporu między podatnikami a organami podatkowymi dotyczy przepisów regulujących odliczenia od przychodu kosztów uzyskania. Należy również podkreślić, że uchwały dotyczące spółek komandytowo-akcyjnych doprowadziły do zmian legislacyjnych, które miały zapobiec niekorzystnej dla budżetu optymalizacji podatkowej.

2. Analiza wyroków sądów administracyjnych w zakresie podatku dochodowego

Dokonując przeglądu orzecznictwa NSA, należy wskazać, że będzie on dotyczył jedynie najnowszych i najważniejszych rozstrzygnięć, zwłaszcza kwestii podmiotu i przedmiotu opodatkowania, przychodów oraz kosztów uzyskania przychodu.

2.1. Podmioty i przedmioty opodatkowania podatkiem dochodowym od osób prawnych

W wyroku z dnia 13 grudnia 2013 r. [sygn. akt II FSK 2873/11] NSA przyjął, że stosownie do treści art. 3 ust. 2 u.p.d.o.p. podatnicy, jeżeli nie mają na terytorium

Rzeczypospolitej Polskiej siedziby lub zarządu, podlegają obowiązkowi podatkowemu tylko od dochodów, które osiągają na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej. W myśl art. 21 ust. 1 u.p.d.o.p. podatek dochodowy z tytułu uzyskanych na terytorium Rzeczypospolitej Polskiej przez podatników, o których mowa w art. 3 ust. 2, przychodów, m.in. z odsetek, ustala się w wysokości 20% przychodów. Regulacje powoływanego wyżej ust. 1 stosuje się z uwzględnieniem umów w sprawie zapobieżenia podwójnemu opodatkowaniu, których stroną jest Rzeczpospolita Polska [art. 21 ust. 2 u.p.d.o.p.]. Zgodnie zaś z art. 26 ust. 1 u.p.d.o.p. osoby prawne i jednostki organizacyjne niemające osobowości prawnej oraz będące przedsiębiorcami osoby fizyczne, które dokonują wypłat należności z tytułów wymienionych w art. 21 ust. 1 oraz w art. 22, są obowiązane, jako płatnicy, pobierać w dniu dokonania wypłaty zryczałtowany podatek dochodowy od tych wypłat. Oczywiście zastosowanie stawki podatku wynikającej z właściwej umowy w sprawie zapobieżenia podwójnemu opodatkowaniu albo niepobranie podatku zgodnie z taką umową jest możliwe pod warunkiem udokumentowania miejsca siedziby podatnika do celów podatkowych, uzyskanym od niego zaświadczeniem (certyfikat rezydencji) wydanym przez właściwy organ administracji podatkowej. W ocenie Naczelnego Sądu Administracyjnego art. 3 ust. 2, art. 21 ust. 1 pkt 1 i ust. 2, art. 26 ust. 1 i ust. 3 pkt 2 u.p.d.o.p. oraz art. 11 ust. 1–3 umowy polsko-szwajcarskiej właściwie przyjęto, że Polska ma niewyłączne prawo do opodatkowania odsetek powstałych na jej terytorium. Jedynie w przypadku, gdy odbiorca odsetek jest ich właścicielem, prawo to doznaje istotnego ograniczenia – podatek od tych odsetek nie może przekroczyć 10% ich wartości brutto (w stanie prawnym obowiązującym przed 1 lipca 2013 r.). Zasadnie także przyjęto, że Polska będzie miała prawo do opodatkowania przedmiotowego przysporzenia (odsetek) na podstawie prawa wewnętrznego [art. 21 ust. 1 pkt 1 u.p.d.o.p.]. Co więcej, ograniczenie wynikające z art. 11 ust. 2 umowy polsko-szwajcarskiej nie będzie miało zastosowania w przedmiotowej sprawie, gdyż odbiorca odsetek nie jest ich właścicielem w rozumieniu tej umowy. W tej sytuacji nie ma wątpliwości, że skarżący będzie zobowiązany do przesłania podatnikowi i właściwemu urzędowi skarbowemu stosownej informacji (IFT-2/2R), umieszczając w niej w określonych polach dane płatnika i podatnika. Przepisy prawa nie uzależniają przesłania deklaracji urzędowi skarbowemu (IFT-2 lub 2R) od spełnienia klauzuli faktycznego właściciela (*beneficial owner*).

W wyroku z dnia 11 czerwca 2015 r. [sygn. akt II FPS 1518/13] NSA wskazał, że przepis art. 11 ust. 2 pozwala na opodatkowanie odsetek u źródła, przy czym w przypadku, gdy odbiorca odsetek jest ich właścicielem, podatek w ten sposób ustalony nie może przekroczyć 10% kwoty brutto tych odsetek. W przypadku opodatkowania odsetek u źródła w Polsce stanowi to istotną różnicę w stosunku do zasady opodatkowania tego rodzaju przychodów wynikającej z art. 21 ust. 1 pkt 1 u.p.d.o.p. Wobec braku w regulacjach Konwencji definicji pojęcia „właściciel odsetek”, trafnie sąd pierwszej instancji odwołał się do znaczenia tego pojęcia na gruncie prawa cywilnego, ale przede wszystkim do wskazówek interpretacyjnych zawartych w Konwencji Modelowej, jako

pierwotowzoru Konwencji, oraz oficjalnego Komentarza do niej. W oparciu o te wskazówki interpretacyjne za właściciela odsetek w rozumieniu art. 11 ust. 2 Konwencji należy uznać podmiot mający prawo dysponowania nimi (*beneficial owner*). Chodzi przy tym o rzeczywiste dysponowanie według własnego uznania, a nie dysponowanie jedynie w znaczeniu formalnym. Nie będzie nim zatem, jak wskazał sąd, pośrednik czy przedstawiciel, który nie dysponuje prawem do rozporządzania nimi według własnego uznania, bowiem nie działa on w tym przypadku na własny rachunek. Odwołując się do istoty systemu *cash pooling*, sąd trafnie zauważył, że *leader* nie działa w ramach jego struktury jako podmiot samodzielny, który realizuje we własnym imieniu i na własny rachunek swoje interesy gospodarcze. Jego zadaniem jest obsługa procesu wzajemnej konsolidacji kont uczestników tego przedsięwzięcia przy pomocy własnego rachunku nadrzędnego, pobieranie odsetek od uczestników od środków otrzymanych na pokrycie kont ujemnych i przekazywanie odsetek należnych tym uczestnikom systemu, którzy udostępnili nadwyżki środków na swoich rachunkach w ramach struktury i na zasadach ściśle określonych w umowie *cash pooling*. Pełni zatem w tej strukturze rolę pośrednika, a będąc faktycznym odbiorcą odsetek, nie jest ich właścicielem w rozumieniu art. 11 ust. 2 Konwencji, bowiem nie ma prawa do dysponowania nimi według własnego uznania. Odnosząc się w tym kontekście do przedstawionego we wniosku opisu zdarzenia przyszłego, sąd pierwszej instancji trafnie taką właśnie rolę i pozycję przypisał *leaderowi* stosunku *cash pooling*, funkcjonującemu na podstawie wielostronnej umowy, do której zamierza przystąpić skarżąca. *Leader* ten będzie pełnił rolę podmiotu rozliczającego operacje dokonywane pomiędzy uczestnikami przedsięwzięcia. Faktyczne działanie systemu ma bowiem polegać, według opisu, na zautomatyzowanych transferach środków pomiędzy rachunkami uczestników za pośrednictwem rachunku nadrzędnego *leadera*, na zasadach określonych w umowie, bez odrębnych decyzji w zakresie środków z rachunków podstawowych lub na rachunki podstawowe. Z kolei odsetki wpływające na rachunek *leadera* będą przekazywane na rachunki podstawowe uprawnionych uczestników przedsięwzięcia. W tej sytuacji nie sposób uznać go za właściciela tych odsetek w sensie *beneficial owner*, jak tego wymaga art. 11 ust. 2 Konwencji. W analizowanej strukturze *leader* może być jedynie uznany, jak to podniesiono w kwestionowanej interpretacji indywidualnej, za właściciela odsetek, które będą mu przysługiwały z tytułu udostępnienia przez niego na podstawie umowy *cash pooling* środków z własnego rachunku podstawowego jako nadwyżki.

2.2. Dochody w podatkach od osób prawnych i fizycznych

Duża liczba sporów sądowych dotyczyła rozstrzygnięć w przedmiocie dochodów. W tych sprawach zapadały precedensowe rozstrzygnięcia.

W wyroku z dnia 10 czerwca 2014 r. [sygn. akt II FSK 1706/12] NSA uznał, że art. 14 u.p.d.o.f. tylko w zakresie, o jakim mowa w ust. 3 pkt 10, pkt 11 i pkt 12 lit. B, wskazuje przypadki, w których przychód z tytułu udziału wspólnika w spółce niebędącej osobą prawną nie będzie przychodem z pozarolniczej działalności go-

spodarczej, o której mowa w art. 5b ust. 2 w związku z art. 10 ust. 1 pkt 3 u.p.d.o.f. Zgodnie z art. 5 ust. 2 u.p.d.o.f. przychód wspólnika z udziału w spółce niebędącej osobą prawną prowadzącej pozarolniczą działalność gospodarczą z tytułu zwrotu wkładu będącego konsekwencją obniżenia wkładu, określony na podstawie art. 8 ust. 1, uznać należy za przychód ze źródła przychodów, o którym mowa w art. 10 ust. 1 pkt 3 u.p.d.o.f.

W wyroku z dnia 9 grudnia 2014 r. [sygn. akt II FSK 2591/12] NSA przyjął, że wynikająca z art. 12 ust. 1 pkt 7 ustawy o podatku dochodowym od osób prawnych możliwość odpowiedniego stosowania przez organ podatkowy przepisów art. 14 ust. 1–3 ustawy ma na celu przeciwdziałanie zaniżaniu przychodu podatkowego po stronie wnoszącego wkład niepieniężny przez określenie wartości w umowie aportu poniżej wartości rynkowej bez uzasadnionej przyczyny. Zakres odpowiedniego stosowania przepisów art. 14 ust. 2 i ust. 3 ustawy o podatku dochodowym od osób prawnych ogranicza się do sytuacji, w których zagrożona jest realizacja celów ustawodawstwa podatkowego z powodu nieuzasadnionej rozbieżności pomiędzy wartością aportu a przychodem z tytułu objęcia udziałów. Możliwość odpowiedniego stosowania art. 14 ust. 1–3 ustawy o podatku dochodowym od osób prawnych, wynikająca z treści art. 12 ust. 1 pkt 7 *in fine*, dotyczy nie tylko możliwości określenia wartości rynkowej wnoszonego aportu, lecz i wartości obejmowanych udziałów, a więc przychodu podatkowego, dlatego oba przepisy należy rozpatrywać łącznie. Dają one wówczas podstawę, a więc normę kompetencyjną, dla określenia realnej wartości przychodu podatkowego. Nie byłoby to możliwe bez porównania wartości nominalnej wyrażonej w cenie umownej z wartością rynkową zbywanych rzeczy i praw majątkowych. Możliwości takie dają przepisy art. 14 ust. 1–3 ustawy przy zachowaniu reguł odpowiedniego ich stosowania.

Z kolei w wyroku z dnia 28 stycznia 2015 r. [sygn. akt II FSK 3198/12] NSA przyjął, że wypłata dywidendy (udziału w zysku) w formie niepieniężnej (rzeczowej) nie jest odpłatnym zbyciem składników majątku spółki i nie powoduje powstania po stronie spółki przychodu na podstawie art. 14 ust. 1 ustawy z dnia 15 lutego 1992 r. o podatku dochodowym od osób prawnych [Dz. U. z 2000 r., nr 54, poz. 654 ze zm.], względnie art. 14 ust. 2 pkt 1 ustawy z dnia 26 lipca 1991 r. o podatku dochodowym od osób fizycznych [Dz. U. z 2012 r., poz. 361 ze zm.].

Wojewódzki Sąd Administracyjny w Warszawie w wyroku z dnia 25 lutego 2015 r. [sygn. akt III SA/Wa 2123/14] stanął na stanowisku, że otrzymywane przez pracowników przebywających w podróży służbowej diety, w tym także należności powstałe przy zastosowaniu przesłanek obniżających wartość diety powodujące przyjęcie wartości ujemnej diety (tzw. dieta ujemna), mieszczą się w ramach ustawowego zwolnienia podatkowego, o którym mowa w art. 21 ust. 1 pkt 16 lit. a u.p.d.o.f., i z tego względu nie mogą podlegać opodatkowaniu podatkiem dochodowym od osób fizycznych jako związane ze stosunkiem pracy czy też jako inne nieodpłatne świadczenie. W konsekwencji pracodawca w sytuacji wystąpienia ujemnej wartości diety nie będzie zobowiązany do odprowadzania zaliczek na podatek w związku z takimi należnościami.

W wyroku z dnia 5 czerwca 2014 r. [sygn. akt II FSK 1559/12] NSA wskazał, że dofinansowanie programów operacyjnych ze środków pomocowych Unii Europejskiej, przekazywane w formie dotacji (w stanie prawnym obowiązującym do 31 grudnia 2009 r.) oraz w formie płatności (w stanie prawnym obowiązującym od 1 stycznia 2010 r.) podlega zwolnieniu od podatku dochodowego od osób prawnych na podstawie art. 17 ust. 1 pkt 47 u.p.d.o.p. (w przypadku dotacji) oraz art. 17 ust. 1 pkt 52 u.p.d.o.p. (w przypadku płatności), a nie na podstawie art. 17 ust. 1 pkt 23 u.p.d.o.p.

W wyroku z dnia 14 lutego 2013 r. [sygn. akt II FSK 2549/11] NSA zajął się przychodami będącymi następstwem prowadzonej działalności. W orzeczeniu tym przyjął, że przychodami związanymi z działalnością gospodarczą, a więc przychodami należnymi, powinny być nie tylko przychody bezpośrednio związane z działalnością gospodarczą, ale także przychody, które są następstwem prowadzonej działalności, np. otrzymane środki pieniężne z tytułu zwrotu poniesionych wydatków uprzednio zaliczonych do kosztów uzyskania przychodów oraz otrzymane środki pieniężne na poczet umów sprzedaży nieruchomości wobec niezawarcia umowy przyrzeczonej. Skoro zgodnie z powołanymi przepisami przychodem są wszelkie przysporzenia majątkowe, których otrzymanie powoduje obowiązek zapłaty podatku dochodowego, to otrzymanie przysporzeń z tytułu otrzymanych środków pieniężnych z tytułu zwrotu poniesionych wydatków uprzednio zaliczonych do kosztów uzyskania przychodów oraz otrzymania środków pieniężnych na poczet umów sprzedaży nieruchomości wobec niezawarcia umowy przyrzeczonej źródłem jest przychodem podatkowym. Oceny tej nie można zwalczać, powołując się na treść art. 12 ust. 3a u.p.d.o.p. określającego moment powstania przychodów należnych, a nie powstania samego przychodu dla celów opodatkowania podatkiem dochodowym.

2.3. Koszty uzyskania przychodu

Przepisy dotyczące kosztów uzyskania przychodu stanowią w praktyce gospodarczej często przyczynę sporów między podatnikami a organami podatkowymi, które rozstrzygają sądy administracyjne.

W wyroku z dnia 24 czerwca 2014 r. [sygn. akt II FSK 1777/12] NSA przyjął, że w świetle art. 16 ust. 1 pkt 9 lit. a ustawy z dnia 15 lutego 1992 r. o podatku dochodowym od osób prawnych [Dz. U. z 2000 r., nr 54, poz. 654 ze zm.] w związku z art. 6 ust. 3 ustawy z dnia 15 grudnia 2000 r. o spółdzielniach mieszkaniowych [Dz. U. z 2003 r., nr 119, poz. 1116 ze zm.] odpisy na fundusz remontowy zasobów mieszkaniowych, tworzony przez spółdzielnie mieszkaniowe, jako obciążający koszty gospodarki zasobami mieszkaniowymi, do których należą lokale mieszkaniowe oraz lokale użytkowe, stanowi koszt uzyskania przychodów spółdzielni mieszkaniowej.

W innym wyroku z dnia 8 lipca 2014 r. [sygn. akt II FSK 1744/12] NSA stanął na stanowisku, że wydatki na nabycie praw i obowiązków współnika w spółce komandytowej nie stanowią kosztów uzyskania przychodów w rozumieniu art. 15 ust. 1 ustawy z dnia 15 lutego 1992 r. o podatku dochodowym od osób prawnych [Dz. U.

z 2000 r., nr 54, poz. 654 ze zm.]. Samo bowiem wniesienie wkładu nie jest źródłem przychodu spółki, a poniesione z tego tytułu wydatki nie są związane z pozostałymi przychodami uzyskiwanymi przez osobę prawną z działalności bezpośrednio przez nią prowadzonej. Z kolei przychód i koszty jego uzyskania z tytułu udziału w spółce komandytowej podlegają rozliczeniu na bieżąco według reguł ustalonych w art. 5 ust. 1 i 2 u.p.d.o.p.

W wyroku z dnia 24 czerwca 2014 r. [sygn. akt II FSK 1856/12] NSA przyjął, że w świetle art. 22g ust. 3 ustawy z dnia 26 lipca 1991 r. o podatku dochodowym od osób fizycznych [Dz. U. z 2000 r., nr 14, poz. 176 z zm.] nabycie kompletnego i zdatnego do użycia środka trwałego uzasadnia przyjęcie jego wartości początkowej zgodnie z ceną nabycia, a okoliczność ta musi być ustalona przez organy podatkowe zgodnie z regułami zawartymi w art. 122, art. 187 § 1 i art. 191 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. – Ordynacja podatkowa [Dz. U. z 2005 r., nr 8, poz. 60 ze zm.] (dalej: o.p.), przy czym oświadczenia podatnika dotyczące tej okoliczności, a przeczące innym dowodom zebranym w sprawie (m.in. dokumentacji zakupu środka trwałego), podlegają indywidualnej ocenie zgodnie z zasadą swobodnej oceny dowodów (art. 191 o.p.).

W wyroku z dnia 4 grudnia 2014 r. [sygn. akt II FSK 2874/12] NSA przyjął, że odszkodowanie, wypłacone na podstawie ugody sądowej, z tytułu niezgodnego z prawem rozwiązania stosunku pracy przez pracodawcę nie jest – w świetle art. 15 ust. 1 ustawy z dnia 15 lutego 1992 r. o podatku dochodowym od osób prawnych [Dz. U. z 2011 r., nr 74, poz. 397 ze zm.] – kosztem uzyskania przychodu przez tego pracodawcę (podatnika podatku dochodowego od osób prawnych).

W wyroku z dnia 12 czerwca 2014 r. [sygn. akt II FSK 1723/12] Naczelny Sąd Administracyjny ograniczył możliwość zwolnienia wydatków związanych z rehabilitacją osób niepełnosprawnych. Przyjęto, że wykładnia art. 26 ust. 1 pkt 6 i art. 26 ust. 7a pkt 1 ustawy z dnia 26 lipca 1991 r. o podatku dochodowym od osób fizycznych [Dz. U. z 2000 r., nr 14, poz. 176 ze zm.], dokonywana z uwzględnieniem art. 7 ust. 1 i art. 9 ustawy z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (Dz. U. z 2011 r., nr 127, poz. 721 ze zm.), prowadzi do wniosku, że nie każdy wydatek poniesiony przez niepełnosprawnego lub na rzecz niepełnosprawnego na adaptację i wyposażenie mieszkania lub budynku mieszkalnego jest wydatkiem na cele rehabilitacyjne, lecz tylko taki, który odpowiada potrzebom niepełnosprawnego wynikającym z jego niepełnosprawności i zmierza do osiągnięcia możliwie najwyższego poziomu jego funkcjonowania i umożliwienia uczestnictwa w życiu społecznym. Do wydatków takich nie można zaliczyć wydatków na zwykle wykończenie i wyposażenie mieszkania lub budynku, które byłyby poniesione także wówczas, gdyby niepełnosprawny nie wykorzystywał mieszkania lub budynku dla swoich potrzeb.

W innym rozstrzygnięciu z dnia 26 kwietnia 2013 r. [sygn. akt II FSK 1954/11] NSA rozważał możliwość odliczenia w całości podatku zapłaconego od dywidend od podatku obliczonego na zasadach ogólnych. W wyroku tym przyjęto, że w podstawie opodatkowania podatkiem, o którym mowa w art. 19 u.p.d.o.p., stosownie

do art. 7 ust. 3 pkt 2 i 3 u.p.d.o.p., nie uwzględnia się przychodów z tytułu udziału w zyskach osób prawnych, o których mowa w art. 22 u.p.d.o.p., oraz kosztów ich uzyskania. Dywidenda nie ma zatem wpływu na wysokość tego podatku. Norma wynikająca z art. 22 ust. 1 u.p.d.o.p. i art. 23 ust. 1 i 2 u.p.d.o.p. stwarza możliwość odliczenia w całości podatku zapłaconego od dywidend od podatku obliczonego na zasadach ogólnych. Podatnik ma prawo dokonywania odliczeń także w kolejnych latach podatkowych, gdy w roku podatkowym uzyskania dywidendy nie może skorzystać z odliczenia. Prawo to nie jest przy tym ograniczone w czasie.

Dosyć korzystne dla podatników orzeczenie dotyczące zaliczenia w koszty niezamortyzowanej wartości początkowej środków trwałych w obcych obiektach zapadło w wyroku z dnia 13 marca 2013 r. [sygn. akt II FSK 1465/11]. Działanie polegające na rozwiązywaniu umów najmu, mimo niezamortyzowania w pełni inwestycji w obcych środkach trwałych, służy ograniczaniu strat kumulowanych przez prowadzenie działalności w nierentownych lokalach, a tym samym jest nakierowane na zwiększanie rentowności prowadzonej działalności. Strata w postaci niezamortyzowanej wartości początkowej środków trwałych może zostać zaliczona do kosztów uzyskania przychodów, ponieważ spełnia warunki określone w art. 15 ust. 1 u.p.d.o.p.

Podsumowanie

Analiza orzecznictwa sądów administracyjnych pozwala na sformułowanie kilku wstępnych wniosków. Przy wykładni przepisów dotyczących podatków dochodowych dominuje dyrektywa interpretacyjna językowa, wspomagana wykładnią systemową i funkcjonalną.

Generalnie można stwierdzić, że w analizowanych sprawach nie można dopatrzeć się strategii orzekania, każda sprawa jest indywidualnie oceniana. Orzecznictwo ma często charakter precedensowy. Główne problemy, które są rozstrzygane przez sądy administracyjne, w przypadku podatków dochodowych dotyczą kosztów uzyskania przychodu oraz określenia wysokości przychodu i odsetek od dywidend.

Przedstawione orzecznictwo NSA jest dosyć zachowawcze, jednak w przypadku uchwał NSA należy odnotować więcej pozytywnych rozstrzygnięć dla podatników. Przy czym gdy rozstrzygnięcia sądów administracyjnych są korzystne dla podatnika lub prowadzą do optymalizacji podatkowej, to Ministerstwo Finansów wszczyna proces legislacyjny prowadzący do zmiany niekorzystnych dla budżetu przepisów. W związku z tym ustawy dotyczące podatków dochodowych zostały radykalnie rozbudowane i brak w nich abstrakcyjnych przepisów. W mojej ocenie lepszym rozwiązaniem zapobiegającym agresywnej optymalizacji byłoby wprowadzenie w przepisach ogólnych prawa podatkowego klauzuli obejścia prawa.

Po ponad dwudziestoletnim okresie obowiązywania przepisów dotyczących podatków dochodowych należałoby się zastanowić, czy nie nadszedł czas na wprowa-

dzenie nowych ustaw dostosowanych do rozwoju społeczno-gospodarczego w drugiej dekadzie XXI w. W związku z tym należałoby powołać komisję kodyfikacyjną do przygotowania rozważań prawnych w tym zakresie.

Bibliografia

- Babiarz S., Błystak L., Dauter B., Gomulowicz A., Pęk R., Winiarski R., Wrzezińska-Nowacka A., *Podatek dochodowy od osób prawnych. Komentarz 2013*, Oficyna Wydawnicza UNIMEX, Wrocław 2013.
- Kabat A., [w:] B. Dauter, B. Gruszczynski, A. Kabat, M. Niezgodka-Medek, *Prawo o postępowaniu przed sądami administracyjnymi. Komentarz*, Kantor Wydawniczy Zakamycze, Kraków 2005.
- Mudrecki A., *Działalność uchwalodawcza Naczelnego Sądu Administracyjnego w sprawach podatku od towarów i usług*, [w:] A. Dobaczewska, E. Juchniewicz, T. Sowiński (red.), *Daniny publiczne. Prawo finansowe wobec wyzwań XXI wieku*, Wydawnictwo CEDETU, Gdańsk 2010.
- Skoczylas A., *Działalność uchwalodawcza Naczelnego Sądu Administracyjnego*, Wydawnictwo C.H. Beck, Warszawa 2004.
- Uchwała Izby Finansowej NSA z dnia 24 października 2011 r., sygn. akt II FPS 7/10, ONSAiWSA 2012/1/1.
- Uchwała Izby Finansowej NSA z dnia 21 października 2013 r., sygn. akt II FPS 1/13, ONSAiWSA 2014/1/1.
- Uchwała NSA z dnia 30 czerwca 2008 r., sygn. akt I FPS 1/08, ONSAiWSA 2008/5/75.
- Uchwała NSA z dnia 12 grudnia 2011 r., sygn. akt II FPS 2/11, ONSAiWSA 2012/2/21.
- Uchwała NSA z dnia 16 stycznia 2012 r., sygn. akt II FPS 1/11, ONSAiWSA 2012/3/35.
- Uchwała NSA z dnia 2 kwietnia 2012 r., sygn. akt II FPS 3/11, ONSAiWSA 2012/4/61.
- Uchwała NSA z dnia 25 czerwca 2012 r., sygn. akt II FPS 2/12, ONSAiWSA 2012/5/77.
- Uchwała NSA z dnia 20 maja 2013 r., sygn. akt II FPS 6/12, ONSAiWSA 2013/5/77.
- Uchwała NSA z dnia 17 lutego 2014 r., sygn. akt II FPS 8/13, ONSAiWSA 2014/4/57.
- Uchwała NSA z dnia 17 listopada 2014 r., sygn. akt II FPS 3/14, ONSAiWSA 2015/2/19.
- Uchwała NSA z dnia 17 listopada 2014 r., sygn. akt II FPS 4/14, ONSAiWSA 2015/2/20.
- Uchwała NSA z dnia 22 czerwca 2015 r., sygn. akt II FPS 1/15, SIP LEX nr 1739630.
- Uchwała NSA z dnia 22 czerwca 2015 r., sygn. akt II FPS 3/15, SIP LEX nr 1739631.
- Ustawa z dnia 26 lipca 1991 r. o podatku dochodowym od osób fizycznych (t.j. Dz. U. z 2012 r., poz. 361 ze zm.; Dz. U. z 2012 r., poz. 316 ze zm.; Dz. U. z 2010 r., nr 51, poz. 307 ze zm.; Dz. U. z 2000 r., nr 14, poz. 176 z późn. zm.).
- Ustawa z dnia 15 lutego 1992 r. o podatku dochodowym od osób prawnych (t.j. Dz. U. z 2014 r., poz. 851 ze zm.; Dz. U. z 2011 r., nr 74, poz. 397 z późn. zm.; Dz. U. z 2000 r., nr 54, poz. 654 ze zm.).
- Ustawa z dnia 27 sierpnia 1997 r. o rehabilitacji zawodowej i społecznej oraz zatrudnianiu osób niepełnosprawnych (Dz. U. z 2011 r., nr 127, poz. 721 ze zm.).
- Ustawa z dnia 29 sierpnia 1997 r. – Ordynacja podatkowa (Dz. U. z 2005 r., nr 8, poz. 60 ze zm.).
- Ustawa z dnia 20 listopada 1998 r. o zryczałtowanym podatku dochodowym od niektórych przychodów osiąganych przez osoby fizyczne (Dz. U., nr 144, poz. 930 ze zm.).
- Ustawa z dnia 15 grudnia 2000 r. o spółdzielniach mieszkaniowych (Dz. U. z 2003 r., nr 119, poz. 1116 ze zm.).
- Ustawa z dnia 30 sierpnia 2002 r. – Prawo o postępowaniu przed sądami administracyjnymi (Dz. U. z 2012 r., poz. 270 ze zm.).
- Wyrok NSA z dnia 14 lutego 2013 r., sygn. akt II FSK 2549/11, SIP LEX nr 1358272.
- Wyrok NSA z dnia 13 marca 2013 r., sygn. akt II FSK 1465/11, SIP LEX nr 1340061.
- Wyrok NSA z dnia 26 kwietnia 2013 r., sygn. akt II FSK 1954/11, SIP LEX nr 1336971.
- Wyrok NSA z dnia 13 grudnia 2013, sygn. akt II FSK 2873/11, CBOSA.
- Wyrok NSA z dnia 5 czerwca 2014 r., sygn. akt II FSK 1559/12, CBOSA.

Wyrok NSA z dnia 10 czerwca 2014, sygn. akt II FSK 1706/12, CBOSA.
Wyrok NSA z dnia 12 czerwca 2014 r., sygn. akt II FSK 1723/12, CBOIS.
Wyrok NSA z dnia 24 czerwca 2014 r., sygn. akt II FSK 1777/12, CBOSA.
Wyrok NSA z dnia 24 czerwca 2014 r., sygn. akt II FSK 1856/12, CBOSA.
Wyrok NSA z dnia 8 lipca 2014 r., sygn. akt II FSK 1744/12, CBOSA.
Wyrok NSA z dnia 4 grudnia 2014 r., sygn. akt II FSK 2874/12, CBOSA.
Wyrok NSA z dnia 9 grudnia 2014 r., sygn. akt II FSK 2591/12, CBOSA.
Wyrok NSA z dnia 28 stycznia 2015 r., sygn. akt II FSK 3198/12, CBOSA.
Wyrok NSA z dnia 11 czerwca 2015 r., sygn. akt II FPS 1518/13, CBOSA.
Wyrok WSA w Warszawie z dnia 25 lutego 2015 r., sygn. akt III SA/Wa 2123/14, CBOSA.

The Main Problems Encountered in Income Taxes on the Background of the Case Law of Administrative Courts

The article presents an analysis of recent case law of the Supreme Administrative Court income taxes from individuals and legal entities, with particular emphasis on subjects and objects of taxation, income and deductible expenses. The author concludes that when interpreting the provisions concerning taxation of income, the language directive complemented by the systemic and functional interpretations is the most important. Major issues resolved by administrative courts in income taxes relate to tax deductible expenses, determination of the income amount and interest on dividends. Since the old provisions relating to income taxes applied for over 20, the author proposes to change the rules and establish a codification committee to begin new legal discussions.

Główne problemy występujące w podatkach dochodowych na tle orzecznictwa sądów administracyjnych

W artykule przedstawiono analizę najnowszego orzecznictwa Naczelnego Sądu Administracyjnego w zakresie podatków dochodowych od osób fizycznych i prawnych, ze szczególnym uwzględnieniem podmiotów i przedmiotów opodatkowania, dochodów oraz kosztów uzyskania przychodu. W konkluzji autor dochodzi do wniosku, że przy wykładni przepisów dotyczących podatków dochodowych dominuje dyrektywa interpretacyjna językowa wspomagana wykładnią systemową i funkcjonalną. Główne problemy, które są rozstrzygane przez sądy administracyjne w podatkach dochodowych dotyczą kosztów uzyskania przychodu, określenia wysokości przychodu i odsetek od dywidend. Po ponad dwudziestoletnim okresie obowiązywania przepisów dotyczących podatków dochodowych autor postuluje zmianę przepisów i powołanie komisji kodyfikacyjnej do przygotowania nowych rozważań prawnych.